

Lachgas

bestuurlijk handelingsperspectief

Voor : Veiligheidsprofessionals van Midden-Nederland
Door : Bureau Regionale Veiligheidsstrategie, Romy Timmer
Versie : Januari 2021

Samen effectief voor een veilig Midden-Nederland

1 Inleiding

Het gebruik van lachgas als partydrug veroorzaakt steeds meer problemen. Zeker in combinatie met het gebruik van alcohol of andere drugs. Voorbeelden hiervan zijn [een toename van het aantal verkeersongevallen](#) na lachgasgebruik of jongeren die [overlast](#) in de buurt veroorzaken. Daarnaast kan (overmatig) lachgasgebruik [gezondheidsrisico's](#) met zich mee brengen.

Lachgas valt sinds 2016 onder de Warenwet en is daarom verkrijgbaar als 'waar' voor particulieren. In de Warenwet is geen specifiek verbod opgenomen. Hierdoor is lachgas gemakkelijk (online) te verkrijgen of te bestellen. Hoewel het streven was op 1 januari 2021 een landelijk lachgasverbod in te voeren (3 september 2019 een motie ([Bijlage 1](#)) bij de Tweede Kamer en op 12 juni 2020 het wetsvoorstel in [internetconsultatie](#) gebracht), moeten gemeenten vooralsnog zelf de verkoop en het gebruik van lachgas reguleren. Daarom nemen steeds meer gemeenten het heft in eigen handen door lachgas [lokaal te verbieden](#). In deze handreiking daarom meer informatie en goede voorbeelden over de (on)mogelijkheden om overlast en hinder als gevolg van verkoop en gebruik van lachgas tegen te gaan.

Corona en lachgasgebruik

In de Kamerbrief '[voortgang drugspreventie](#)' van 18 december 2020 wordt de invloed van de coronamaatregelen op lachgasgebruik omschreven. Daarin staat vermeld dat gedurende de eerste intelligente *lockdown*, het gebruik van lachgas afnam. Dit is waarschijnlijk toe te wijden aan de gesloten horecagelegenheden en verminderd uitgaansleven. Of die trend zich heeft doorgezet, of dat lachgas vaker thuis is gebruikt in 2020, moet nog blijken uit recentere cijfers.

Leeswijzer

Deze handreiking geeft eerst een actuele stand van zaken over het probleem van recreatief lachgasgebruik. Daarna beschrijft deze handreiking de mogelijkheden van gemeenten om verkoop en gebruik van lachgas te beperken. Op deze manier biedt deze handreiking een eerste aanzet aan gemeenten om overlast als gevolg van lachgasgebruik tegen te gaan.

2 Het probleem van recreatief lachgasgebruik

2.1 Wat is lachgas?

Lachgas is een kleur- en geurloos gas en de werkzame stof is di-stikstofmonoxide (N₂O). Lachgas wordt in ziekenhuizen gebruikt als narcosemiddel of bijvoorbeeld door tandartsen als kortdurende pijnstillers. Daarnaast wordt lachgas gebruikt als drijfgas voor slagroomspuiten. Recreatief wordt lachgas gehaald vanuit ballonnen die met behulp van een slagroomspuit worden gevuld met gas uit (slagroom)patronen.¹ Onder recreatief gebruik wordt het gebruik van lachgas als partydrug verstaan.²

2.2 Risico's lachgas

Onderzoek wijst uit dat er recentelijk een toename is van recreatief gebruik van lachgas onder jongeren en jongvolwassenen, zowel binnen als buiten het uitgaansleven.³ Het gebruiken van lachgas is laagdrempelig: lachgas is gemakkelijk te verkrijgen omdat het sinds februari 2016 onder de Warenwet valt en veiligheidsrisico's nog niet concreet in beeld gebracht zijn. Hierdoor is lachgas verkrijgbaar in winkels, bij groothandels en bij online bezorgdiensten. Er gelden geen specifieke productveiligheidsregels voor de verkoop van lachgas.⁴

Door deze laagdrempeligheid van lachgas kunnen gebruikers gemakkelijk lachgas kopen. Hoewel over de concrete gezondheidsrisico's op lange termijn nog weinig duidelijk is, blijkt uit de [Risicobeoordeling lachgas van het RIVM](#) van 2019 dat meldingen van ernstige gezondheidsklachten toenemen, en dat lachgas in vergelijking met andere verdoovende middelen over het geheel hoog scoort op risico's. Professionals maken zich dan ook zorgen, omdat de juiste risicoperceptie over lachgasgebruik niet aanwezig lijkt te zijn bij lachgasgebruikers. Voorbeelden van nadelige gevolgen van lachgasgebruik zijn [een toename van het aantal verkeersongevallen](#) en [overlast die de 'spuigaten uitloopt'](#). De verkoop van lachgas kan daarom worden gezien als een risico voor de openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid en milieu.⁴

Daarnaast brengt het gebruik van lachgas positieve effecten met zich mee, zoals ontspannen gevoelens en een korte roes. Hierdoor heeft lachgas een onschuldig en positief imago; er worden door gebruikers weinig vragen gesteld over de negatieve gevolgen van lachgasgebruik. Toch zijn er wel negatieve effecten gerapporteerd over het gebruik van lachgas zoals hoofdpijn, duizeligheid, wegvallen/*out* gaan, tintelingen of valpartijen. Gevaarlijk dus, omdat gebruikers zich niet direct bewust zijn van deze negatieve gevolgen van lachgas gebruik.

¹ Nabben, T., van der Pol, P., & Korf, D. J. Roes met een luchtje.

² <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/lachgas/vraag-en-antwoord/wat-is-%E2%80%98recreatief-gebruik%E2%80%99-van-lachgas>

³ Luijk, S. J., & Nijkamp, L. M. (2019). Recreatief lachgasgebruik en gezondheidsrisico's. *JGZ*, 51(2), 2-7.

<https://doi.org/10.1007/s12452-018-00166-z>

⁴ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/lachgas/vraag-en-antwoord/welke-regels-gelden-voor-handelaren-van-lachgas>

Samen effectief voor een veilig Midden-Nederland

2.3 Gezondheidsrisico's

Het RIVM heeft in [2016](#) een risicobeoordeling uitgevoerd, evenals in [2019](#) met betrekking tot de schadelijke effecten van lachgasgebruik. Het RIVM geeft aan dat gebruikers duizelig kunnen worden, een verminderd oriëntatie vermogen kunnen hebben en wazig kunnen gaan zien. Ook neurologische gevolgen kunnen optreden als gevolg van een vitamine B12 tekort. Dit is echter slechts gerapporteerd bij langdurig en herhaaldelijk lachgasgebruik. Naar de negatieve lange-termijn gezondheidseffecten van recreatief lachgasgebruik is echter minder onderzoek gedaan.

Op de [site van de GGD](#) worden de risico's van het gebruik van lachgas beschreven. De [factsheet](#) van het Trimbos instituut gaat hier dieper op in:

- ◆ Lachgas combineren met alcohol of andere verdovende middelen is zeer gevaarlijk, waardoor gebruikers onvoldoende zuurstof binnen kunnen krijgen;
- ◆ Hoewel onwaarschijnlijk, kunnen longen of lippen bevriezen door verkeerd gebruik van lachgas direct vanuit een gasfles;
- ◆ Er kan een tekort aan zuurstof ontstaan in de hersenen bij lachgasgebruik. Bij een zuurstoftekort kan de gebruiker hoofdpijn krijgen, duizelig worden, zijn/haar evenwicht verliezen en/of flauw vallen;
- ◆ Lachgas gebruiken tijdens verkoudheid is gevaarlijk door de extra druk die ontstaat in het hoofd. Dit kan leiden tot oorpijn of zelfs tot blijvende gehoorschade;
- ◆ Het is waarschijnlijk dat lachgas slecht is voor de ontwikkeling van hersenen bij kinderen doordat lachgas de NMDA-receptor blokkeert;
- ◆ Zelfs uren na het gebruik van lachgas, kan de gebruiker 'na-ijlen' waardoor de gebruiker zich mogelijk slechter kan concentreren en minder goed kan opletten;
- ◆ Blijvende gehoorschade mogelijk bij gebruik lachgas wanneer de gebruiker verkouden is, doordat druk op het hoofd tijdens een verkoudheid groter is dan normaal;
- ◆ Verslaving is een risico omdat *craving* en gewenning kan optreden bij meer lachgasgebruik;
- ◆ Doordat lachgas de werking van vitamine B12 blokkeert kunnen er tintelingen, duizeligheid en een verdoofd gevoel in je vingers en tenen worden ervaren. Bij extreem veel gebruik kan zenuw schade aan het ruggenmerg worden opgelopen. Dit kan uiteindelijk leiden tot verlamming;
- ◆ Lachgas gebruiken tijdens een zwangerschap kan schadelijk zijn voor je ongeboren kind.

Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum

Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) meldt dat het jaarlijkse aantal meldingen over gezondheidsklachten na het gebruik van lachgas toeneemt sinds 2015. Recent gaat deze melding over chronisch gebruik van lachgas. Het NVIC noemt de ontwikkelingen van problematisch gebruik van lachgas in hun [jaaroverzicht van 2019](#): "Het NVIC ontving 128 meldingen over gezondheidsklachten bij personen van 13 jaar en ouder na recreatief gebruik van lachgas. Bij ongeveer een derde van de meldingen werden neurologische klachten gemeld, wat wijst op (chronisch) misbruik van grote hoeveelheden." In 2020 waren er tot en met augustus al 102 gevallen gemeld van lachgas intoxicaties ([Kamerbrief lachgas, 2020](#)).

Lachgas als partydrug wordt dus een steeds groter probleem. Maar wat kunnen gemeenten en hun partners hier nu aan doen? Het volgende hoofdstuk beschrijft suggesties voor de bestuurlijke aanpak.

3 Gemeentelijk handelingsperspectief

Wat kunnen gemeenten doen om het gebruik en/of de verkoop van lachgas tegen te gaan? Volgens het Trimbos instituut kunnen gemeenten zich richten op de gebruiker en op de verstrekker door: 1) de APV, 2) de verkoop aan banden te leggen en 3) de gebruikers te informeren over lachgas(gebruik). Deze drie manieren worden achtereenvolgend besproken.

3.1 De APV als instrument tegen lachgas

In de zomer van 2020 is de nieuwe model-APV aangeboden. In dit model is echter geen specifiek artikel over lachgas opgenomen. De VNG geeft wel nadere toelichting bij model-APV bepalingen waarmee overlast door lachgas kan worden aangepakt. Dit zijn bepalingen die o.a. ingaan op het voorkomen van (drugs)overlast, gevaar of schade en op het opnemen van een verbod op verkoop van lachgas in vergunningen voor evenementen. Zie [hier](#) voor de gehele toelichting van de VNG.

Nadere toelichting bij model-APV bepalingen waarmee overlast door lachgas kan worden tegengegaan

Maatregelen ter voorkomen van overlast, gevaar of schade

- Artikel 2:47 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen
 - Artikel 2:49 Verboden gedrag in of bij gebouwen
 - Artikel 2:50 Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten
- Handhaving kan bijvoorbeeld door het opleggen van een last onder dwangsom.*

Drugsoverlast

- Artikel 2:74 Drugshandel op straat
 - Alternatief artikel 2:74a Openlijk drugsgebruik
- In deze artikelen wordt verwezen naar middelen uit lijst I en II van de Opiumwet, (hard- en softdrugs) en "daarop gelijkende waar". Het is van belang om handhaving via deze bepalingen goed te motiveren.*

Evenementen

- Artikel 2:25 Evenementenvergunning
- Bij evenementen waarvoor een vergunningplicht geldt, kan de burgemeester een verbod op verkoop van lachgas in de vergunning opnemen.*

Een **goed voorbeeld** is het besluit van de gemeente Utrecht van 2 december 2020 om een eerder verbod (uit de Raadsbrief van [3 oktober 2019](#)) in toegewezen gebieden om lachgas te bezitten en te gebruiken, uit te breiden en te monitoren. Het besluit is [hier](#) te lezen, of in [Bijlage 2](#). In 2021 worden de resultaten hiervan geëvalueerd.

Het Trimbos instituut heeft een [handreiking](#) en een [factsheet](#) uitgebracht om gemeenten te helpen bij de aanpak van lachgas. In deze handreiking is informatie te vinden over de gebruikers van lachgas en de maatregelen die getroffen kunnen worden om de verkoop van lachgas te beperken. Voorbeeld hiervan is het tegengaan van lachgasverkoop in de horeca en op evenementen en de handhaving daarvan. Daarnaast geeft de handreiking tips over het in kaart brengen van gebruikersgroepen binnen gemeenten, hoe gemeenten kunnen communiceren over lachgasgebruik en hoe het gesprek daarover gestart kan worden.

Voor wat betreft de verkoop van lachgas, is gemeente Alkmaar een **goed voorbeeld**. In de beleidsregels voor verlening van evenementenvergunningen hebben zij opgenomen dat aan de evenementvergunning nadere voorschriften kunnen worden verbonden over de verkoop van lachgas. Dit betekent een verbodsvoorschrift van de verkoop van lachgas tijdens evenementen. Deze maatregel heeft tijdens Koningsdag 2019 een afname laten zien ten opzichte van Koningsdag 2018 van de openlijke verkoop van lachgas. Zie [hier](#) voor hun aanpak, ook te vinden in [Bijlage 3](#).

3.2 Actief ontmoedigen van lachgas

In de handreiking van het Trimbos Instituut worden negen tips gegeven die professionals en gemeenten kunnen gebruiken voor het aanpakken van de verkoop en het gebruik van lachgas.

Tips voor informeren over lachgasgebruik

1. Ga met jongeren in gesprek over het gebruik van lachgas;
2. Maak een onderscheid in benadering van jongeren op basis van hun ervaring met middelengebruik en pas je boodschap hierop aan;
3. Er zijn verschillende gebruikers waarop de aanpak in voorlichting en benadering aangepast dient te worden;
4. Kom met een eerlijke boodschap; erken hierin de nog onbekende informatie over lachgasgebruik ook;
5. Besteed aandacht aan het risico dat de lachgasroes kan na-ijlen;
6. Ervaringen van gebruikers als onderdeel van de boodschap naar gebruikers;
7. Een boodschap over veelvoorkomende risico's is effectiever dan een boodschap waarin mogelijke risico's die zelden voorkomen de overhand hebben;
8. Jongeren reageren slecht op paniek-boodschappen;
9. Probeer niet mee te gaan in paniek en onrust over het thema.

Daarnaast noemt het Trimbos instituut dat het gesprek over lachgas op een ludieke wijze gestart kan worden, waarmee de drempel om over het onderwerp te spreken lager wordt. Een **goed voorbeeld** hiervan is gemeente Culemborg die in 2018 [een grote inzamelactie](#) voor lachgasampullen opzette in combinatie met een prijsvraag om daarmee het lachgasgebruik in kaart te brengen en het gesprek op gang te brengen.

Bijlage 1 – Motie aan banden leggen verkoop lachgas voor recreatief gebruik

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2018–2019

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 428

MOTIE VAN DE LEDEN KUIK EN DIK-FABER

Voorgesteld 3 september 2019

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de populariteit en daarmee het recreatief gebruik van lachgas stijgt;

constaterende dat de gevaren van grootschalig recreatief gebruik van lachgas voor de gezondheid, de verkeersveiligheid en het milieu steeds vaker zichtbaar worden;

overwegende dat meerdere gemeenten overlast ervaren van het recreatief gebruik van lachgas, maar dat zij onvoldoende handvatten hebben om deze overlast tegen te gaan;

verzoekt de regering, om de verkoop van lachgas voor recreatief gebruik wettelijk aan banden te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Kuik
Dik-Faber

Bijlage 2 – Besluit uitbreiding verbodsgebied lachgas Utrecht

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I.I. Koningstein	Datum	2 december 2020
Doorkiesnummer	0302869887	Kenmerk	8137687
E-mail	l.koningstein@utrecht.nl	Onderwerp	Uitbreiding verbodsgebied lachgas
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over ons besluit tot uitbreiding van de gebieden waar het verboden is om lachgas te bezitten en gebruiken tot de gehele wijken Overvecht, Noordwest, West en Zuidwest. Dit betekent dat het verbod geldt in deze vier gehele wijken, vanaf het moment dat de wijziging van het aanwijzingsbesluit in werking treedt op 4 januari 2021.

Eerdere besluitvorming, aanwijzingsbesluit februari 2020

In het aanwijzingsbesluit dat op 15 februari 2020 in werking is getreden zijn gebieden in de wijken Overvecht, Noordwest, West en Zuidwest aangewezen waar het verbod geldt op het gebruik en bezit van lachgas voor recreatief gebruik. Het betreft de gebieden Overvecht-zuid, Zambesidreefbuurt en omgeving (Overvecht), Wesley Snijderpark, Thorbeckelaan (Noordwest), Lombok-oost en aangrenzend gebied tot en met J.P. Coenstraat (West), en Kanaleneiland-noord (Zuidwest). Het gaat daarbij om gebieden waar al een gebiedsgerichte aanpak bestaat en waar sprake was van aantoonbare en structurele overlast door lachgas. Bij de aanwijzing van die gebieden was destijds aandacht voor parkeerplaatsen en speelterreinen. Om versnippering van losse overlastlocaties te voorkomen, werden aaneengesloten gebieden aangewezen die goed herkenbaar en logisch af te bakenen. Het besluit gaf uitvoering aan de op 18 juli 2019 aangenomen [motie 262](#) en werden gebieden aangewezen zoals voorgesteld in de raadsbrief van [3 oktober 2019](#) (kenmerk 6904422).

Redenen voor het uitbreiden van het verbod

Stijging meldingen

Deze uitbreiding van de verbodsgebieden is allereerst een gevolg van een sterke toename van het aantal meldingen van overlast en vervuiling door lachgas (patronen). Het aantal meldingen steeg van 289 meldingen in heel 2019 naar 692 meldingen in de eerste 10 maanden van 2020. Daarbij zijn verreweg de meeste meldingen, ruim 75%, afkomstig uit de wijken Overvecht, Noordwest, West en Zuidwest. Er komen ook veel meldingen uit delen van die wijken die in het verleden niet tot één van de oorspronkelijk aangewezen gebieden behoorden en uit gebieden die relatief dunbevolkt zijn, zoals industrieterreinen. Deze locaties liggen verspreid over deze wijken. Daardoor is een grens binnen een wijk lastig te trekken. Ook zou dit voor de handhaving een onoverzichtelijke lappendeken opleveren.

Burgemeester en wethouders

Datum 2 december 2020
Ons kenmerk 8137687

Sinds de aanwijzing van de eerste verbodsgebieden in februari 2020 is de wens om uitbreiding van het aantal gebieden veelvuldig geuit door bewoners, ondernemers en professionals. Deze wijziging waarbij de vier gehele wijken worden aangewezen komt aan die wens om uitbreiding tegemoet om daarmee de veelvuldig ervaren overlast en vervuiling tegen te gaan.

Gezondheidsrisico's

Op basis van onderzoek ([zoals het CAM-rapport Risicobeoordeling Lachgas](#)) wordt steeds meer bekend over de schadelijkheid van lachgas. Een uitbreiding van het verbod ondersteunt het tegengaan van het recreatief gebruik van lachgas.

De gevolgen voor de gezondheid kunnen groot zijn. Het gebruik als roesmiddel neemt toe. Een op de drie gebruikers meldt acute ongewenste effecten zoals hoofdpijn, duizeligheid en tintelingen in handen en voeten. Ook neemt landelijk het aantal meldingen van ernstige gezondheidsincidenten in relatie tot lachgasgebruik neemt toe, zoals brandwonden en verlamningsverschijnselen zoals een dwarslaesie, waarschijnlijk door een tekort aan vitamine B12.

Het gebruik van lachgas in het verkeer kan een ernstige aantasting van de verkeersveiligheid opleveren doordat het reactievermogen afneemt. Ook kunnen handelingen met ballonnen in de auto de aandacht van het verkeer afleiden.

Duidelijkheid voor handhaving op grensgebieden

Om mogelijke onduidelijkheid in de handhaving met betrekking tot overtredingen die op grenzen van de wijken plaatsvinden weg te nemen, zijn de wijken als één gebied samengevoegd. Op deze wijze kan geen onduidelijkheid ontstaan of overtredingen op één van de wijkgrenzen nu in de ene of in de andere wijk hebben plaatsgevonden.

Lachgas op Opiumlijst II

Er ligt een wetsvoorstel om lachgas op Opiumwet (lijst II) te plaatsen. Het ministerie van VWS is voornemens het voorstel dit najaar aan de Tweede en Eerste kamer te sturen. Het is hun wens dat de Opiumwet in het eerste kwartaal van 2021 in werking zal treden. Zekerheid hierover hebben wij niet en daarom vinden wij het van belang op dit moment deze uitbreiding van het gebied door te voeren. Overigens is het zo dat met de aanpassing van de Opiumwet het bezit van lachgas strafbaar wordt en gebruik niet. Mogelijk vraagt dit in een later stadium een aanpassing van het APV-artikel.

Lachgas in andere grote steden

Ook andere steden nemen maatregelen om het gebruik van lachgas tegen te gaan. In Amsterdam wordt gehandhaafd op de verkoop van lachgas op straat middels het ventverbod en de APV (handel in op drugs gelijkende waar). Sinds dit jaar geldt in Rotterdam een verbod op het gebruik van lachgas indien dit gepaard gaat met overlast. Dit verbod richt zich tegen hinderlijk lachgasgebruik in het algemeen in de openbare ruimte. Den Haag is voornemens om een lachgasverbod mogelijk voor de hele gemeente Den Haag te laten gelden, omdat het gebruik van lachgas zich niet beperkt tot een specifiek gebied of gedeelte van de stad.

Vervolg

Wij laten het ingaan van de uitbreiding van het verbodsgebied via het aanwijzingsbesluit gepaard gaan met communicatie naar omwonenden, betrokken organisaties en jongeren/gebruikers van lachgas in de verbodsgebieden. In de nieuwe delen van het verbodsgebied zal na een periode van twee weken waarschuwen worden overgegaan tot handhaving. Er is geen extra of specifiek geld of capaciteit beschikbaar gesteld voor handhaving, dus dit wordt toegevoegd aan de bestaande taken van handhavers.

Burgemeester en wethouders

Datum 2 december 2020
Oms kenmerk 8137687

Zoals toegezegd worden de effecten van deze maatregel gemonitord en worden deze na een jaar geëvalueerd. We houden ons daarbij aan de oorspronkelijke planning. U ontvangt de evaluatie na het zomerreces van 2021. Ook de aandachtspunten zoals benoemd in motie [M2019/481](#) (proportionaliteit bij lachgasbeleid) worden bij deze evaluatie betrokken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 3 – Alkmaarse aanpak van verkoop lachgas

Informatie (intern / gemeenten):
Alkmaarse aanpak van verkoop lachgas:

In Alkmaar is na Koningsdag 2018 en de viering van Alkmaars Ontzet in 2018 een discussie ontstaan over het gebruik van lachgas. Tijdens deze evenementen was de verkoop op straat duidelijk zichtbaar. Er werden steekwagentjes met lachgascilinders rondgereden om lachgas aan de man te brengen. Tijdens een evenement op de Paardenmarkt werd openlijk lachgas verkocht door de organisator van het evenement. Groepjes gebruikers veroorzaakten overlast. De straten lagen vol met lachgaspatronen. Dit gaf vervolgens aanleiding tot het stellen van vragen door bewoners, bezoekers, verontruste ouders, de media en ook in de gemeenteraad. Vervolgens is gezocht naar mogelijkheden om de het gebruik en de verkoop van lachgas aan banden te leggen.

Sinds 2016 is de verkoop, handel, bezit en gebruik van lachgas als partydrug niet strafbaar. Lachgas valt onder de Warenwet. De verkoper van lachgas dient 'slechts' te voldoen aan de verplichtingen vanuit de Warenwet. Lachgas is dus een legaal product. Het gebruik in het algemeen, de verkoop in horeca en in winkels kan dan ook niet zomaar verboden worden. De ruimte om het gebruik van lachgas en de verkoop geheel aan banden te leggen is zeer beperkt. De mogelijkheden zijn er momenteel slechts in het beperken van de verkoop in openbare ruimte (op straat) en bij evenementen. Dit heeft geresulteerd in de volgende aanpak:

Evenementen

In de beleidsregels voor verlening van evenementenvergunningen (Uitvoeringregels evenementen) is opgenomen dat aan de evenementvergunning nadere voorschriften kunnen worden verbonden over de verkoop van lachgas. In de praktijk komt dit neer op een verbodsvoorschrift van de verkoop van lachgas tijdens het evenement. Niet alleen wordt de verkoop van lachgas verboden ook dient de organisator maatregelen te nemen dat verkoop door derden en gebruik van lachgas op het evenemententerrein wordt tegengegaan.

Bij verkoop op evenemententerreinen wordt gehandhaafd volgens de Uitvoeringregels evenementen: eerst een waarschuwing, waarna een dwangsom wordt opgelegd indien de overtreding niet na de waarschuwing ongedaan is gemaakt.

Venten en/of innemen van een standplaats

Buiten de evenementterreinen wordt gehandhaafd op venten met lachgas en standplaatsverkoop met lachgas:

In de Algemene plaatselijke verordening (Apv) staat dat venten niet is toegestaan indien de openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid en milieu in het geding is. Bij de verkoop van lachgas vinden we dat hiervan sprake is.

Een standplaats mag volgens de Apv niet ingenomen worden zonder vergunning. Voor verkoop van lachgas verlenen we geen standplaatsvergunning. Ook hierbij zijn de openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid en milieu in het geding.

Bij verkoop op straat (venten/standplaats) wordt een boete uitgedeeld en direct een dwangsbrief uitgereikt. Als de overtreding niet ongedaan wordt gemaakt dan verbeurt de verkoper 1000 euro per constatering tot max 8.000 euro.

Wat zijn de beweegredenen om de verkoop van lachgas aan banden te leggen:

- De verkoop van lachgas wordt gezien als een risico voor de openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid en milieu;
- Het gebruik van lachgas zorgt voor onberekbaar gedrag onder de (vaak jonge) gebruikers. Bewusteloosheid, omvallen, duwen, anders reageren op situaties en zelfs hallucinaties zijn een risico voor andere bezoekers tijdens de druk bezochte Koningsdag of andere evenementen;
- Zoals gebleken op voorgaande evenementen wordt het openlijk verkopen van lachgas en het gebruik van lachgas op "gemeentelijke" evenementen als aanstootgevend ervaren door veel bezoekers en ouders van jeugdigen.
- Volksgezondheid: er is nog heel veel onbekend over de gezondheidsrisico's van lachgas. Negatieve effecten op korte termijn zijn duizeligheid, hoofdpijn, tinteling van handen en voeten, misselijkheid en verwardheid, veroorzaakt door kort zuurstoftekort. Op de lange termijn kan veelvuldig gebruik zorgen voor vitamine B12 tekort, moeheid, coördinatiestoornissen, tintelingen en ook verslavingsverschijnselen liggen op de loer. Het Trimbos-instituut heeft in juli 2018 een handreiking opgesteld voor gemeenten. <https://www.trimbos.nl/docs/d7119b7e-e9d1-45ff-aa9a-505d52ae428b.pdf> Inmiddels wordt er ook door artsen gewaarschuwd voor het gebruik van lachgas en zijn er gevallen bekend van ernstige gezondheidsproblemen na veelvuldig gebruik van lachgas.
- Combinatiegebruik van lachgas en grote hoeveelheden alcohol of andere verdovende middelen is gevaarlijk. Een risico dat aanwezig is bij evenementen.
- Ook zien we dat jongeren <18 jaar lachgas gebruiken aangezien zij geen alcohol mogen drinken. Terwijl er weinig bekend is over het soort lachgas dat ze innemen.
- Verkeerd gebruik kan zorgen voor bevriezing van lijf en ledematen.
- Lachgas is een gevaarlijke stof. Het vervoeren van cilinders met lachgas op steekwagentjes of in rugzakken door menigte tijdens evenementen/koningsdag is een risico. Hoewel er geen regels zijn voor het vervoer en opslag van lachgas onder de 50 liter, betreft het wel een gevaarlijke stof. Lachgas is brand bevorderend, kan ontploffen bij verkeerd gebruik en kan bevriezing veroorzaken.

Ervaringen:

De eerste ervaring tijdens Koningsdag 2019 zijn dat de openlijke verkoop van lachgas is afgenomen. Er zijn twee straatverkopers beboet die daarna niet meer zijn gezien. Mede door de aandacht van de media hebben blijkbaar veel verkopers Alkmaar vermeden. Er lagen ook zichtbaar minder lachgaspatronen op straat. Deze aanpak wordt voortgezet. Daarnaast wordt ingezet op voorlichting en het aanspreken van gebruikers op straat over de gevolgen van lachgas.

Steller: W. de Jong
Unit Veiligheid, team Bestuurlijke aanpak en Bijzondere wetten